

**МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ
ТА ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

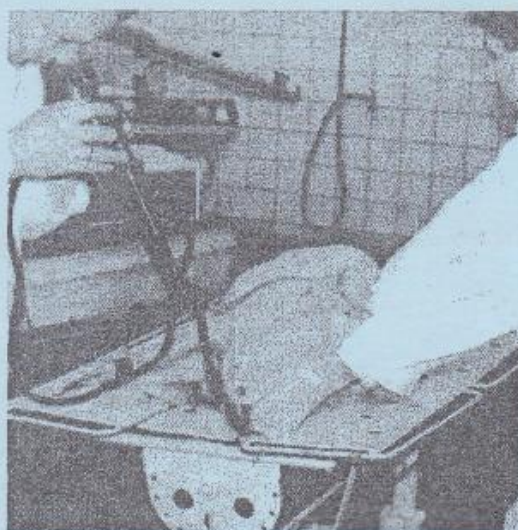
ФАКУЛЬТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ

Кафедра паразитології та фармакології

ПРОГРАМА

**ПРОХОДЖЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ З ДИСЦИПЛІНИ
„ПАЗАРИТОЛОГІЯ ТА ІНВАЗІЙНІ ХВОРОБИ ТВАРИН“
В ННДЦ БІЛОЦЕРКІВСЬКОГО НАУ
ТА БАЗОВИХ ГОСПОДАРСТВАХ**

Методичні рекомендації для студентів
Освітньо-кваліфікаційні рівні: 6.110101 (бакалавр)
та 7.130501 (спеціаліст)
Напрямок підготовки – 7.130501 „Ветеринарна медицина“

Біла Церква
2011

УДК 619:616.993

Затверджено навчально-методичною
комісією університету
(Протокол № 1 від 16 вересня 2010 р.)

Укладачі: **С.І. Пономар**, кандидат біологічних наук;
В.П. Гончаренко, кандидат ветеринарних наук;
А.А. Антіпов, кандидат ветеринарних наук

Програма проходження навчальної практики з дисципліни «Паразитологія та інвазійні хвороби тварин» в ННДЦ Білоцерківського НАУ та базових господарствах: Методичні рекомендації / С.І. Пономар, В.П. Гончаренко, А.А. Антіпов. – Біла Церква, 2011. – 19 с.

В навчально-методичній розробці викладена програма проходження навчальної практики з дисципліни „Паразитологія та інвазійні хвороби тварин“ студентами факультету ветеринарної медицини освітньо-кваліфікаційних рівнів 6.110101 (бакалавр) та 7.130501 (спеціаліст). Вказані бази практики та її тематика. Викладені техніка безпеки та критерії оцінки роботи студентів.

Рецензент: **Корнієнко Л.Є.**, доктор ветеринарних наук, професор

© БНАУ, 2011

ВСТУП

Оволодіння практичними навиками набуває для майбутніх лікарів ветеринарної медицини вагомого значення. Це спонукає до значної уваги щодо проведення занять в умовах виробництва. Метою навчальної практики з дисципліни „Паразитологія та інвазійні хвороби тварин“ є: вивчення організації та правил проведення протипаразитарних обробок тварин, діагностичних паразитологічних досліджень, оцінки епізоотичної ситуації стосовно паразитарних захворювань.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

В умовах Навчально-науково-дослідного центру Білоцерківського національного аграрного університету та науково-практичних центрів студенти закріплюють теоретичні знання з розділів ветеринарної паразитології та навика виконання досліджень м'язів, крові, фекалій тварин, проміжних живителів окремих видів гельмінтів (безхребетних, комах, молюсків, риб), а також об'єктів довкілля, які бувають забрудненими яйцями та личинками гельмінтів; проводять під керівництвом викладача дезінвазії, дегельмінтизації, дезінсекції, дезакаризації, лікувально-профілактичні та протипротозойні обробки.

Протягом навчальної практики студенти оволодівають способами використання інструментів, підготовки їх до роботи. В умовах господарств, м'ясопереробних підприємств студенти відпрацьовують технічні навика масового відбору проб для планового або вимушеного дослідження. По-кращується вміння студентів з оформлення відповідної документації (супровідна на патматеріал, на проби крові і шкіри, акти на проведення діагностичних досліджень, дезінвазій, дегельмінтизацій тощо).

Академічна група ділиться на ланки, кожній з яких дають завдання:

1. Дослідити проби ґрунту на наявність яєць гельмінтів. Визначити інтенсивність інвазії.

2. Дослідити проби ґрунту на вміст личинок гельмінтів. Визначити інтенсивність забруднення. Навчитися відрізняти личинок диктіокаул від личинок інших стронгілят, личинок гельмінтів від вільноживучих нематод та їх личинок.

3. Дослідити проби трави і сіна на наявність личинок нематод.

4. Дослідити біотопи площею на наявність адолескаріїв трематод.

5. Обстежити водойми на наявність яєць і личинок гельмінтів.

6. Дослідити біотопи на наявність прісноводних і сухопутних молюсків. Зібрати молюсків, підрахувати їхню щільність на 1 м². По 10 молюсків розітнути, дослідити на наявність личинок гельмінтів.

7.Обстежити по одному мурашнику, зібрати заціпенілих мурашок. Розітнути декілька мурашок з метою виявлення метацеркаріїв дикроцелій.

8.Зібрати дощових черв'яків і дослідити на наявність в їх тілі личинок гельмінтів.

9.Зібрати ґрунтових кліщів і дослідити їх на інвазованість цистицеркоїдами аноплоцефалят.

2. БАЗИ ПРАКТИКИ

Навчальну практику з дисципліни „Паразитологія та інвазійні хвороби“ студенти проходять у навчально-науково-дослідному центрі Білоцерківського НАУ, ДПЗ „Терезине“, ПСГГ „Устимівське“ Васильківського району, ВАТ „Вільнотарасівське“, агрофірмі „Матюші“, ВАТ АФ „Глушки“, АГ „Томилівське“, ТОВ „Піщанське“, ТОВ „Пилипчанське“, ТОВ „Сухоліське“ Білоцерківського району Київської області, у Білоцерківській міській, районній, Київській обласній державних лікарнях ветеринарної медицини, Білоцерківській районній державній лабораторії ветеринарної медицини.

3. ТЕХНІКА БЕЗПЕКИ

Виконання зазначених правил техніки безпеки є обов'язковими для студентів під час практики з дисципліни „Паразитологія та інвазійні хвороби“.

3.1. Загальні вимоги безпеки

1.До навчальної практики допускаються студенти після проведення з ними інструктажу, ознайомлення з правилами поведінки в лабораторії паразитології, різних об'єктах ветеринарної медицини та на тваринницьких фермах.

2.Навчальну практику студенти проходять у спецодязі.

3.Студенти повинні знати та дотримуватися правил особистої гігієни, поводження з тваринами різних видів, підтримувати в чистоті робоче місце, бережливо ставитись до обладнання.

4.Виконувати завдання практики з дозволу викладача.

5.Небезпечними для студентів під час практики можуть бути: інструменти та лабораторний посуд, тварини, які можуть травмувати.

6.У разі виявлення зіпсованого обладнання, приладів, інструментів, посуду, порушень вимог безпеки іншими студентами, аварій, травмування, негайно повідомити викладача або лаборанта.

7. Перед початком виконання роботи студент повинен знати:
- призначення та порядок виконання роботи;
 - правила користування приладами, обладнанням, інструментами;
 - правила безпечного користування лабораторним посудом;
 - правила поведінки з тваринами різних видів.

3.2. Вимоги перед початком проведення практики

1. Перед початком занять студент має одягнути спецодяг і зайняти робоче місце.
2. Потрібно оглянути робоче місце, обладнання, посуд, інструменти і прилади, які будуть використовуватися під час роботи, переконатися в їх цілості та готовності до роботи.
3. Слід ознайомитися з порядком проведення роботи. Перед введенням ліків тварину фіксують.

3.3. Вимоги безпеки під час заняття

1. Під час проведення роботи з використанням тварини розпочинати дослідження лише з дозволу викладача, а також переконатися в надійності її фіксації.
2. Під час виконання завдань дотримуватися правил поводження з тваринами. Не робити різких рухів і не підвищувати голос.
3. Бути уважними, дотримуватися дисципліни, підтримувати порядок та чистоту на робочому місці, де повинен бути лише необхідний матеріал, прилади та інструменти.

3.4. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

1. У разі нещасного випадку кожен практикант повинен уміти терміново надати першу допомогу і гарантувати безпечні умови для інших студентів.
2. У разі травмування необхідно припинити роботу, повідомити викладача та надати першу допомогу потерпілому.
3. За виявлення пошкоджень у системі водопостачання, опалення, електричної мережі повідомити викладача або лаборанта.

3.5. Вимоги безпеки по закінченні навчальної практики в умовах лабораторії

1. Прибрати робоче місце, розставити столи та стільці.
2. Скласти обладнання, прилади та інструменти у відповідне місце.
3. Зняти спецодяг, вимити руки з милом.
4. Вимкнути освітлення в аудиторії чи мережі лабораторії.

4. ТЕМАТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

4.1. Епізоотологічні дослідження

Епізоотологічне обстеження господарства на гельмінтози повинно включати:

1. Характеристику господарства:

- основний напрямок тваринництва;
- порядок комплектування ферм тваринами, додержання правил карантинування;
- технологія виробництва тваринницької продукції;
- кількість і породність тварин по видах;
- міжгосподарські зв'язки;
- наявність тварин у приватній власності.

2. Визначення рівня гельмінтозної інвазії тварин господарства:

- визначення екстенсивності та інтенсивності інвазії у тварин, які належать господарству.

3. Сезонна динаміка гельмінтозів:

- захворювання і загибель від гельмінтозів за віком тварин;
- час прояву перших випадків захворювання і наявність його в попередні роки.

4. Гельмінтологічна оцінка умов утримання і годівлі тварин:

- стійлове, стійлово-вигульне, табірне утримання;
- характеристика очисних споруд, прибирання, зберігання, знезараження та використання гною;
- наявність гризунів у приміщеннях;
- методи дератизації та дегельмінтизації приміщень і вигульних майданчиків;
- організація забою тварин та утилізації трупів;
- використання на корм тваринам продуктів тваринного походження та кухонних відходів, підготовка їх до згодовування.

5. Гельмінтологічна оцінка пасовищних угідь, водойм та місць водою.

За результатами епізоотологічного обстеження складають план протигельмінтозних заходів, який включає комплекс загальнопрофілактичних та спеціальних заходів.

4.2. Гельмінтологічні дослідження

Проводять індивідуальний відбір фекалій у сільськогосподарських і домашніх тварин різних видів. Безпосередньо в господарстві чи в лабораторії паразитології спеціальної кафедри (залежно від наявних умов) досліджують проби фекалій за методами гельмінтоскопії, гельмінтоларвоскопії та гельмінтоовоскопії. За відповідних умов проводять діагностичні дегельмінтизації та здійснюють гельмінтологічні розтини.

Знайдених гельмінтів необхідно зібрати, зафіксувати в розчині Барбагалло і доставити в лабораторію паразитології ветеринарних клінік Білоцерківського національного аграрного університету.

4.3. Дегельмінтизація

Види дегельмінтизацій:

1. Залежно від об'єкта впливу проводять дегельмінтизації організму тварин, а також об'єктів довкілля.

2. За об'єктом (видом паразитів, стадіями їх розвитку і характером дії) – імагінальні, передімагінальні та післяімагінальні дегельмінтизації.

3. За цільовим призначенням – профілактичні, терапевтичні та діагностичні.

4. За методами впливу засобів, які використовуються, – хіміотерапевтичні, фізіотерапевтичні, біологічні, механічні та ін.

5. За об'єктами дегельмінтизації – індивідуальні, групові, масові та суцільні (всього поголів'я).

Про ефективність дегельмінтизації, а отже і антигельмінтиків судять через 7–15 діб (30 днів за фасціольозу).

Терапевтичну ефективність визначають за показниками: ЕЕ – екстенсивність інвазії та ІЕ – інтенсивність інвазії.

Екстенсивність – виражене у відсотках зниження екстенсивності інвазії після дегельмінтизації.

Інтенсивність – відсоткове вираження зниження інтенсивності інвазії після антигельмінтної обробки.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	3
2. БАЗИ ПРАКТИКИ.....	4
3. ТЕХНІКА БЕЗПЕКИ.....	4
4. ТЕМАТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ.....	6
5. КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ СТУДЕНТА.....	11
6. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	12
ДОДАТКИ	15

Навчальне видання

**Програма проходження навчальної практики з дисципліни
“Паразитологія та інвазійні хвороби тварин” в ННДЦ БНАУ
та базових господарствах (методичні рекомендації)**

**Пономар Сергій Іванович
Гончаренко Володимир Петрович
Антіпов Анатолій Анатолійович**

*Редактор О.М. Трегубова
Комп'ютерна верстка: О.В. Кухарева*

Здано до складання 22.02.2011. Підписано до друку 17.03.2011.
Формату 60×84¹/₁₆. Ум. друк. арк. 1,10. Тираж 50. Зам. 5110. Ціна 6 грн.
РВІКВ, Сектор оперативної поліграфії БНАУ
09117 Біла Церква, Соборна пл., 8/1, тел. 33-11-01